

Notă
privind prognoza în profil teritorial
2020 – 2024

Evoluții macroeconomice în perioada 2010-2019

Evoluțiile macroeconomice favorabile la nivel național care au avut loc în ultimul deceniu, până la declanșarea pandemiei de COVID-19, când produsul intern brut s-a majorat în termeni reali, cumulativ, cu circa 35% s-au reflectat și în dezvoltarea economică în profil teritorial, însă într-o măsură diferită, ținând cont de specificul fiecărei regiuni. Principalii factori care au influențat creșterea economică la nivel regional pot fi localizați la nivelul infrastructurii, investițiilor (în special fluxul de ISD), politicilor locale de atragere și stimulare a investițiilor, factorilor geografici, structurii economice a regiunii.

În perioada 2010-2019, s-au înregistrat dinamici reale cumulate ale PIB, peste media națională în regiunile Nord-Vest (41,9%), Centru (37%) și București-Ilfov (46,9%), în timp ce în restul teritoriului s-au înregistrat dinamici de peste 30%, exceptând regiunile Sud-Muntenia (20,9%) și Vest (27,6%). Dacă în regiunea Vest, stabilizarea creșterii reale la valori ușor mai reduse se datorează nivelului de dezvoltare ridicat comparativ cu celelalte regiuni (PIB pe locuitor s-a situat în anul 2018, în medie cu 28,4% peste celelalte regiuni cu excepția București-Ilfov), în cazul regiunii Sud-Muntenia este vorba despre o evoluție economică moderată.

În regiunea Sud-Muntenia dinamica mai redusă comparativ cu celelalte regiuni a fost cauzată de evoluții nefavorabile în sectorul construcțiilor și de creșterile relativ reduse din agricultură, informații și comunicații

În restul regiunilor, creșterea reală a PIB a fost una semnificativă, după cum urmează: Nord-Est 31,8%, Sud-Est 30,2% și Sud-Vest Oltenia 30,0%.

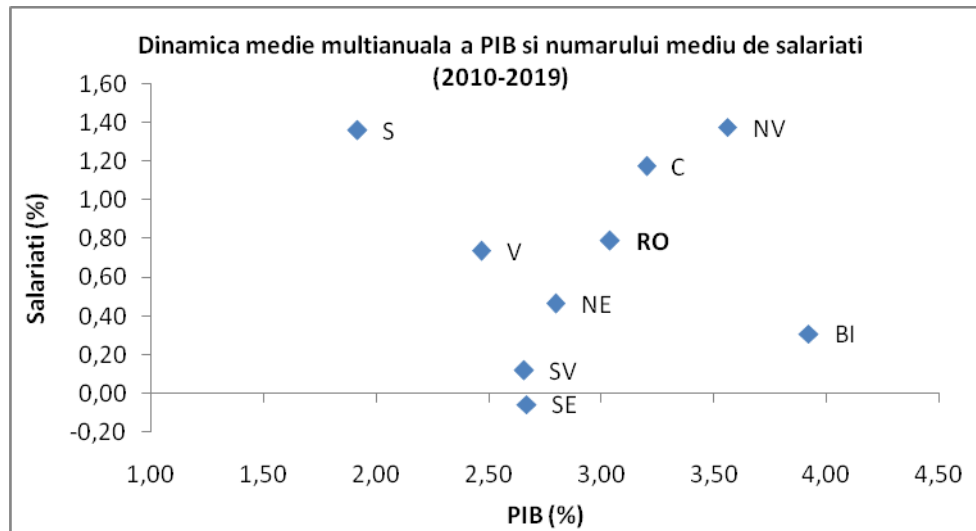
Pentru analiza capacității creșterii economice de a genera locuri de muncă în perioada menționată, inclusiv din punct de vedere calitativ și al relevanței fiscale, se utilizează evoluția numărului mediu de salariați la nivel regional.

Dacă la nivel național numărul mediu de salariați s-a majorat cu 8,2% în 2019 față de 2009, la nivel regional s-au constatat următoarele particularități:

- Regiuni cu activitate economică ridicată și creare de locuri de muncă în regim salarial, fiind cazul Nord-Vest și Centru unde numărul mediu de salariați s-a majorat cu 14,7% și respectiv 12,4%;
- Regiuni cu activitate economică ridicată și creare de locuri de muncă la un nivel satisfăcător în Nord-Est (4,8%), București-Ilfov (3,1%), Vest (7,6%) și Sud-Vest (1,2%);
- Regiuni cu evoluții divergente, fiind vorba de regiunea Sud-Est care a înregistrat o reducere cu 0,6% a numărului mediu de salariați în condițiile unui avans

semnificativ a PIB și regiunea Sud-Muntenia, în care creșterea cumulată a numărului mediu de salariați a fost de 14,5% în condițiile unei dinamici totale a PIB semnificativ sub media națională.

Scăderea numărului mediu de salariați în regiunea Sud-Est a fost determinată, în principal, de evoluția nefavorabilă a acestui indicator în județele Brăila (-4,0%) și Constanța (-2,8%).

Notă: S=Regiunea Sud Muntenia; V = Regiunea Vest; NV=Regiunea Nord-Vest; C=Regiunea Centru; BI= Regiunea București-Ilfov; NE=Regiunea Nord-Est; SV=Regiunea Sud-Vest; SE=Regiunea Sud-Est; RO = nivel național

Din analiza corelației dinamicilor multianuale ale creșterii economice și numărului mediu de salariați se remarcă o relativă rigiditate a numărului de salariați în regiunile Sud-Est și Sud-Vest. În același timp, caracterul cel mai echilibrat și incluziv al creșterii economice este constatat în regiunile Nord-Vest și Centru.

Un alt aspect important pentru evaluarea calitativă a dezvoltării economice la nivel regional în deceniul trecut, îl reprezintă corelația dintre investițiile străine directe și exportul de bunuri.

Sub constrângerea disponibilității datelor la nivel regional, analiza efectuată pe intervalul 2011 – 2019 relevă următoarele:

- Dacă la nivel național exportul de bunuri, exprimat în euro prețuri curente, a fost în 2019 cu 52,3% mai mare decât în anul 2011, exportul regiunii Sud-Vest Oltenia s-a dublat (+108,6%);
- Un număr de patru regiuni au înregistrat rate de creștere semnificativ mai ridicate decât media națională: Centru (83,6%), Vest (78,5%), București-Ilfov (67,1%) și Nord-Est (60,5%);
- Regiunea Sud-Muntenia și-a majorat exportul de bunuri cu 31,9% iar regiunea Nord-Vest cu 7,4%;

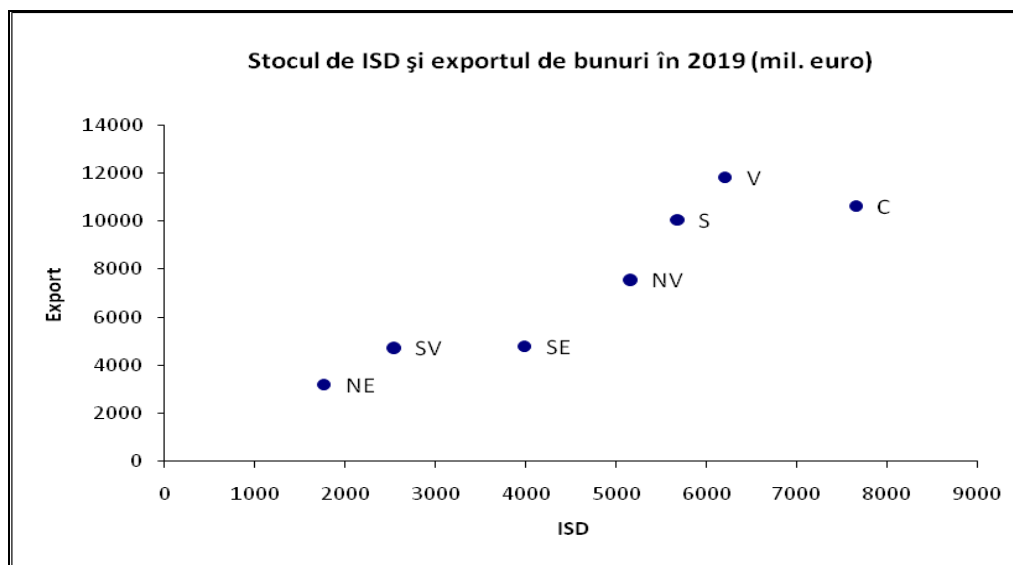
- Regiunea Sud-Est a înregistrat o reducere a exportului de bunuri cu 1,6%.

Dinamica aparent redusă (în comparație cu alți indicatori relevanți, în principal PIB) a exportului de bunuri ale regiunii Nord-Vest poate fi explicată prin gradul de integrare ridicat, pe etape, în lanțul de producție național.

În ceea ce privește scăderea exportului de bunuri din regiunea Sud-Est, aceasta a fost cauzată de evoluțiile negative din județele Brăila (-43,7%) și Constanța (-19,0%). Dacă la ambele județe se observă scăderi semnificative la mijloacele de transport pe apă și la exportul de fontă, fier și oțel, la Brăila se mai consemnează o reducere a exportului la textile și articole textile, iar în Constanța la materiale plastice, cauciuc și articole din acestea.

Dublarea exporturilor de bunuri provenite din regiunea Sud-Vest Oltenia se datorează exclusiv evoluției județului Dolj, iar în cadrul acestuia secțiunea cea mai importantă și cu dinamica cea mai rapidă a fost cea de mijloace și materiale de transport (Uzina Ford).

În graficul de mai jos sunt prezentate nivelurile exportului de bunuri din anul 2019 și stocul de ISD, cumulat până la 31 decembrie 2019 unde se observă că în general regiunile cu un nivel ridicat al exportului de bunuri au beneficiat de influxuri de capital străin semnificative, acestea venind cu toți factorii pozitivi aferenți printre care tehnologie performantă, piețe externe de desfacere și un management eficient.

Notă: S=Regiunea Sud Muntenia; V = Regiunea Vest; NV=Regiunea Nord-Vest; C=Regiunea Centru; NE=Regiunea Nord-Est; SV=Regiunea Sud-Vest; SE=Regiunea Sud-Est;
Bucuresti-Ilfov: ISD=55349 mil. euro; Export=14907 mil. euro

Trebuie menționat faptul că începând cu anul 2017, odată cu dezvoltarea serviciilor prestate întreprinderilor cu cerere ridicată la export (IT&C, servicii profesionale, științifice și tehnice, transporturi) ISD-urile au fost îndreptate și către aceste sectoare și, deci, impactul lor pozitiv se regăsește și în exportul de servicii pe lângă cel de bunuri.

Regiunile cu cel mai ridicat potențial de creștere a exportului de bunuri pe termen mediu și care necesită un program de atragere de investiții străine directe sunt Nord-Est, Sud-Vest și Sud-Est.

A fost analizat și procesul de reducere a disparităților regionale¹ din punct de vedere al PIB/locuitor, raportat la regiunea Vest în corelație cu rata investițiilor exprimată prin formarea brută de capital fix/PIB (rata de investiție s-a determinat ca raport între media FBCF în prețuri curente și valoarea PIB în prețuri curente, în perioada 2012-2017²).

În intervalul menționat, regiunile de dezvoltare au recuperat din decalajul față de regiunea de referință Vest, cu excepția regiunii Sud-Est, care s-a menținut la același nivel (circa 81%).

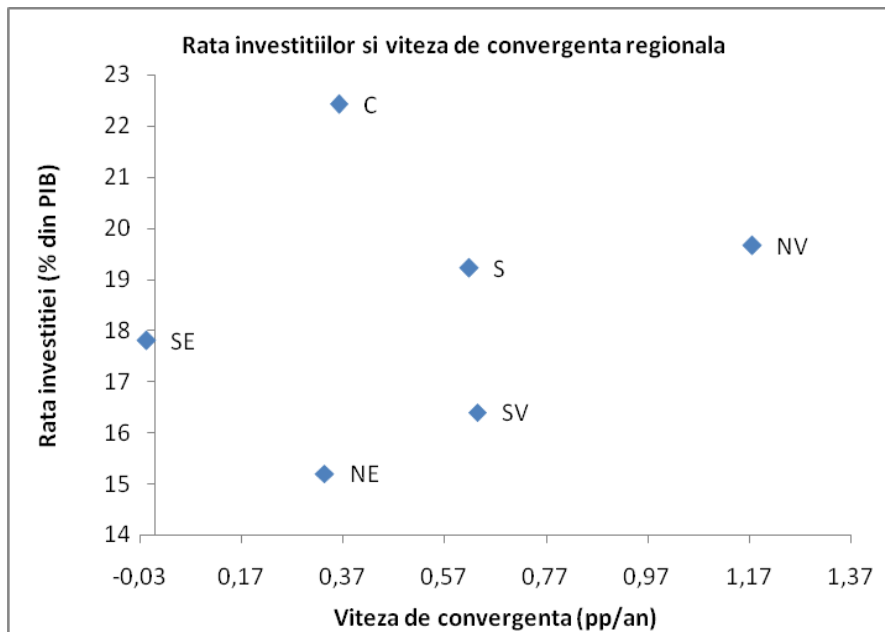
Cea mai mare reducere de decalaj s-a înregistrat în cazul regiunii Nord-Est (+7,1 puncte procentuale), urmată de Sud-Vest și Sud cu 3,8 puncte procentuale și respectiv 3,7 puncte procentuale. Regiunile Centru și Nord-Est au recuperat 2,2 puncte procentuale și respectiv 2,0 puncte procentuale. Dacă în cazul regiunii Centru progresul este unul optim întrucât această zonă este deja la un nivel apropiat de Vest, ajungând la 93% în anul 2018, situația regiunii Nord-Est (PIB/locuitor fiind de 61,3% din cel al regiunii de referință Vest în 2018) este una îngrijorătoare întrucât este asociată și cu cea mai redusă rată de investiții dintre toate regiunile (respectiv 15,2%).

În schimb, regiunea Centru are cea mai mare rată de investiții dintre regiunile analizate, respectiv 22,4%, ceea ce denotă faptul că economia acestei zone este una cu o structură dinamică efectuând cu predilecție investiții de înlocuire.

În graficul de mai jos este prezentată corelația dintre viteza medie anuală de convergență (modificarea medie anuală, în puncte procentuale, a PIB/locuitor a unei regiuni față de regiunea de referință Vest) și rata de investiții.

¹ Dat fiind specificul său, regiunea București - Ilfov nu a fost luată ca referință, optându-se pentru regiunea Vest, aflată pe locul doi din punct de vedere al dezvoltării economice.

² Disponibilitatea datelor statistice privind formarea brută de capital fix la nivel regional a permis analiza doar pe intervalul 2012-2017.

Impactul pandemiei de COVID-19 în anul 2020

Numărul de infectări la nivelul fiecărei regiuni (cumulat până la 31 decembrie 2020) relevă o distribuție neuniformă atât în valori absolute cât și relative. Regiunile cu cel mai mare număr de infectări au fost București-Ilfov, Nord-Est și Sud Muntenia. Pe de altă parte, rata cea mai mare a infectărilor raportate la populația regiunii a fost la București-Ilfov (54%), pe locurile al doilea și al treilea situându-se regiunile Centru cu 35% și Vest cu 33%.

Cel mai mic număr de cazuri și cea mai mică rată de infectare se observă la regiunea Sud-Vest Oltenia.

	Nr. infectări	Structura (%)	Infectări la 1000 locuitori (%)
Regiunea Nord - Est	88597	14,1	28
Regiunea Sud - Est	70907	11,3	30
Regiunea Sud Muntenia	84129	13,4	29
Regiunea Sud - Vest Oltenia	44368	7,1	23
Regiunea Vest	57870	9,2	33
Regiunea Nord - Vest	78493	12,5	31
Regiunea Centru	79741	12,7	35
Regiunea București - Ilfov	124913	19,9	54
Total*	629018	100	-

* nu include 3245 de cazuri nealocate conform metodologiei Grupului de Comunicare Strategică

Evoluția producției industriale în primele 11 luni ale anului 2020 nu indică o corelație strânsă cu distribuția cazurilor de COVID-19, cu excepția cazului regiunii Sud-Vest Oltenia, unde s-a înregistrat a doua cea mai mică scădere în termeni reali a producției industriale, respectiv -7,3%, după regiunea Centru (-6,9%). Acest fapt se datorează performanțelor deosebite în cadrul industriei auto localizată la nivelul județului Dolj. Cea mai mare scădere a producției industriale s-a înregistrat la nivelul regiunii Sud Muntenia (-20,3%), urmată de Vest și Nord-Est, ambele cu -13,5%. Scădere cu 2 cifre s-a mai observat în cazul regiunii Sud-Est (-12,1%). București-Ilfov și Nord-Vest au înregistrat diminuări ale activității industriale cu 9,1% și respectiv 8,1%.

După media efectivelor de salariați, cea mai afectată a fost regiunea Vest, unde efectivele medii de salariați la sfârșitul lunii s-au redus cu 3% în perioada martie-noiembrie 2020 față de perioada martie-noiembrie 2019³. Scăderi mari s-au mai înregistrat în regiunile Sud Muntenia și Centru (-1,8%), urmate de Nord-Vest (-1,2%), Sud-Est (-1,1%) și Sud-Vest Oltenia cu -1%. Cea mai ușoară reducere a fost în cazul regiunii București Ilfov (-0,2%) în timp ce, Regiunea Nord Est și-a redus media efectivelor de salariați cu doar 0,6%.

Explicația faptului că reducerea activității industriale și a numărului de salariați nu este strâns corelată cu incidența cazurilor de infectare cu COVID-19 este dată de:

- Măsurile de sprijin luate de Guvernul României;
- Conjunctura economică mondială de la sfârșitul anului 2019 (anterior izbucnirii pandemiei de COVID-19), caracterizată în principal de o încetinire a schimburilor comerciale.

În anul 2020 au fost luate măsuri pentru reducerea riscului de pierdere a locurilor de muncă și asigurarea de surse de venit pentru salariați și alte categorii de persoane active economic (conform OUG nr. 30/2020, OUG nr. 120/2020 și OUG nr. 211/2020) – acordarea șomajului tehnic pe perioada suspendării contractului individual de muncă pentru circa 1.200 mii angajați, fiind efectuate plăți de 4.280 mil. lei, o parte din sumă a fost subvenționată prin proiectul #SPER, iar restul din Instrumentul european de sprijin temporar pentru atenuarea riscurilor de șomaj în situație de urgență (SURE).

De asemenea, a fost acordat sprijin financiar (i) în cazul reducerii temporare a activității determinate de instituirea stării de urgență/ alertă/ asediu (conform OUG nr. 132/2020 - angajați cărora li s-a redus timpul de muncă cu cel mult 50%), (ii) pentru angajați cu contract de muncă pe perioadă determinată de max. trei luni și (iii) pentru profesioniști conform Codului civil, persoane cu convenții individuale de muncă conform Legii nr. 1/2005 și zilieri.

Impactul pandemiei asupra activității în domeniul HORECA la nivel teritorial nu poate fi încă evaluat pe baza unor date din surse oficiale, însă indicatorul înnoptărilor în structurile de cazare turistică (turiști români plus străini) este un proxy satisfăcător pentru evoluțiile reale ale sectorului.

³ Datele statistice lunare disponibile permit analiza evoluției numărului de salariați efectiv pe perioada pandemiei de COVID-19, respectiv începând cu luna martie 2020.

În perioada martie-decembrie 2020 comparativ cu perioada similară din 2019 înnoptările în structurile de cazare turistică au evoluat după cum urmează (sunt prezentate regiunile și primele două județe cel mai afectate):

	-%-
TOTAL National	-57,4
Regiunea NORD-VEST	-62,8
Cluj	-71,8
Sălaj	-70,6
Regiunea CENTRU	-60,0
Harghita	-67,9
Mureș	-65,4
Regiunea NORD-EST	-57,4
Botoșani	-62,1
Iași	-65,9
Regiunea SUD-EST	-36,1
Buzău	-73,8
Vrancea	-74,2
Regiunea SUD-MUNTENIA	-60,6
Călărași	-74,2
Giurgiu	-88,5
Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	-83,4
Ilfov	-79,7
Municipiul București	-83,7
Regiunea SUD-VEST OLTEA	-54,1
Hunedoara	-73,4
Timiș	-69,1

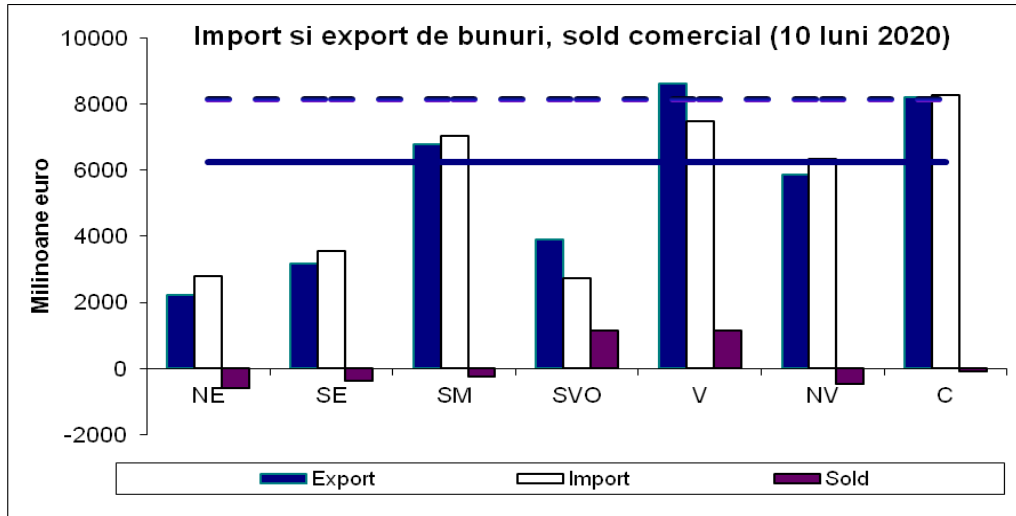
Pandemia de COVID-19 a determinat o evoluție negativă a exportului de bunuri, atât din cauza deteriorării fluxurilor comerciale mondiale cât și ca efect al măsurilor pentru distanțare.

Astfel, în primele 10 luni ale anului 2020 față de perioada similară a anului 2019, cele mai mari scăderi ale exporturilor s-au înregistrat în regiunile: Sud - Est (-19,89%), Sud Muntenia (-19,79%), Nord - Est (-18,13%) și Vest (-15,0%), în condițiile în care la nivel național reducerea a fost cu 12,21%.

În același timp, scăderi moderate comparativ cu nivelul național ale exporturilor au fost în regiunile: București - Ilfov (-9,8%), Centru (-9,7%) și Nord - Vest (-7,9%).

Cu toate acestea, exporturile de bunuri ale regiunii Sud - Vest Oltenia au stagnat (+0,04%) ca urmare a creșterii cu 15,7% a exporturilor din județul Dolj în condițiile în care celelalte județe au avut scăderi semnificative. Din totalul exporturilor acestui județ, cea mai mare creștere de 37,1% se remarcă la secțiunea "Mijloace și materiale de transport", respectiv capitolul "Automobile, tractoare și alte vehicule terestre" (35,9%).

Din punct de vedere al soldului balanței comerciale se remarcă o situație mixtă, în sensul că s-au înregistrat chiar și excedente în două regiuni: regiunea Sud - Vest Oltenia 1161,5 mil. euro și Vest 1145,1 mil. euro. În primele 10 luni din anul 2020 regiunea Centru este aproape în echilibru -80,7 mil. euro.

Nota: **Bucuresti Ilfov** - Exporturi= 11246,5 mil. euro; Import= 27014,3 mil. Euro; Sold: -15767,8 mil. Euro

Proiecții pe termen mediu 2021-2024 și principalele riscuri la nivel regional

Proгноza principalilor indicatori macroeconomici în profil teritorial a fost realizată ținând cont de următoarele ipoteze:

- (i) Prognoza principalilor indicatori macroeconomici la nivel național 2020-2024 (pentru proiectul de buget 2021);
- (ii) Evoluțiile macroeconomice la nivel național și teritorial în anul 2020 caracterizat de pandemia de COVID-19, dar și de una dintre cele mai grave situații în sectorul agricol în condițiile secetei;
- (iii) Măsurile guvernamentale de sprijin atât pentru mediul de afaceri cât și pentru lucrători adoptate în 2020, unele cu efecte și în anul 2021;
- (iv) Investiții semnificative pe termen mediu odată cu schimbarea abordării și mutarea accentului dinspre stimularea consumului final către investiții atât în infrastructură cât și productive. Această caracteristică importantă a politicii guvernamentale, determină pe termen mediu, la nivel teritorial următoarele tendințe:
 - O creștere economică semnificativă în toate regiunile care conduce, pe de o parte la accelerarea procesului de convergență (exprimat prin PIB pe locuitor), iar pe de altă parte la creșterea numărului de locuri de muncă, în special a celor în regim salarial;
 - Beneficiile creșterii economice se regăsesc la toate regiunile, reducându-se pe orizontul de prognoză disparitățile regionale și în ceea ce privește veniturile salariale;

- O îmbunătățire a calității creșterii economice alimentată în primul rând prin investiții, ceea ce duce la câștiguri de productivitate (atât din punct de vedere al ocupării civile cât și al numărului de salariați) semnificative și cu impact pozitiv pe termen lung.

La nivel național pentru perioada 2021-2024, ritmul mediu anual de creștere economică estimat este la 4,7% cu un vârf în anul 2023 de 5%, an în care este de așteptat a se realiza o absorbție mai consistentă a fondurilor europene. Pe partea ofertei, sectorul cel mai dinamic va fi cel al construcțiilor pentru care se prevede un ritm mediu anual al valorii adăugate brute de 8,1%, în concordanță cu creșterea estimată pentru investiții.

De asemenea, pentru sectorul terțiar se estimează un avans mediu anual de 4,2% accentul fiind pus pe dezvoltarea serviciilor moderne (IT, servicii pentru întreprindere, etc.). Pentru sectorul industrial, ritmul mediu anual de creștere este estimat la 4,8%, prin dezvoltarea cu precădere a ramurilor cu aport sporit de valoare adăugată brută. Scenariul actual se bazează pe o absorbție prudentă a fondurilor UE pe cele două axe, cadrul financiar aferent perioadei de programare 2014-2020 și Fondul de Redresare și Reziliență, în concordanță cu tendința anilor precedenți.

O modificare a gradului de absorbție poate induce schimbări în ambele sensuri în ceea ce privește formarea brută de capital fix și adiacent asupra pieței muncii. Modelul economic pe care se bazează estimările actuale face tranziția de la o evoluție economică axată pe stimularea cererii de consum, la o creștere determinată de majorarea investițiilor și a ofertei agregate, ceea ce presupune accelerarea în dinamică a formării brute de capital fix și un ritm al consumului inferior creșterii economice.

Regiunea Nord-Est

Pentru regiunea Nord-Est se proiectează o creștere reală a PIB în jurul valorii de 5% (2021-2024) pe întreg orizontul de prognoză, bazată în principal pe industrie, construcții și servicii. Dinamica relativ redusă și fluctuantă a VAB din agricultură reflectă evoluțiile imprevizibile ale condițiilor climatice, insuficienta dotare și implementare a tehnologiilor agricole în contextul unui sistem de irigații precar.

Ocuparea forței de muncă se va poziționa pe un trend ascendent, populația ocupată civilă ajungând în anul 2021 la o creștere apropiată de nivelul pre-pandemie. Numărul mediu de salariați este prognozat la 585,9 mii persoane în anul 2021 față de 583,1 mii persoane cât s-a înregistrat în anul 2019. Rata șomajului la sfârșitul anului va ajunge la 4,0% în anul 2024 față de 4,3% în anul 2019. Câștigul salarial mediu net va înregistra creșteri peste media națională în perioada 2020-2022, ajungând în anul 2024 la 3696 lei.

Referitor la produsul intern brut pe locuitor, pe județe și regiune consemnăm faptul că nici un județ nu depășește valorile înregistrate la nivel național pe întreg orizontul de timp 2021-2024. Cele mai mari valori se înregistrează în județele Iași și Bacău, iar cele mai mici în județele Botoșani și Vaslui. Pentru județele Neamț (9570 euro/locuitor, 2024) și Suceava (8501

euro/locuitor, 2024) deși estimăm valori în creștere, acestea se vor situa sub pragul de 10.000 euro pe locuitor.

Deși pentru anul 2020 s-a estimat o contracție a produsului intern brut de -4,4%, apreciem că pentru perioada 2021-2024 se vor consemna creșteri anuale, peste nivelul național, respectiv de, 4,9% în 2021, 5,2% în 2022, 5,4% în 2023 și 5,3% în 2024, sub influența fluxurilor de investiții din fondurile de coeziune, zona fiind mai puțin dezvoltată în prezent. Costul terenurilor și al imobilelor este scăzut, chiar pe fondul unor evoluții imobiliare ascendente, eventualele investiții în regiune vor fi suficient de profitabile.

Principalele riscuri:

Deși regiunea Nord-Est este regiunea cu cel mai mare număr de locuitori din România, nivelul ridicat al emigrației, pe fondul scăderii continue a populației rezidente, ar putea afecta cererea de forță de muncă.

Ponderea ridicată a populației ocupate civile în agricultură și scăzută în industrie exprimă unele din dezechilibrele istorice care au contribuit la crearea unor decalaje față de celelalte regiuni.

Gradul redus de modernizare a drumurilor județene și comunale și ponderea ridicată a liniilor neelectrificate determină viteze scăzute pentru transportul de mărfuri și pasageri și creează totodată obstacole suplimentare în ceea ce privește potențialii investitori.

Perspective favorabile:

Disparitățile intraregionale privind ponderea populației ocupate din servicii (Bacău, Iași) și agricultură (Botoșani, Vaslui) indică un potențial nevalorificat și insuficient utilizat prin reconversie și recalificare în județele mai puțin dezvoltate ale regiunii.

Datorită costului scăzut al forței de muncă (trend în creștere), Regiunea Nord-Est are un avantaj competitiv față de celelalte regiuni ale Europei pentru atragerea investițiilor, ceea ce nu este pe deplin valorificat din cauza stării infrastructurii (situație ce sperăm să se îmbunătățească datorită noilor programe guvernamentale de investiții în infrastructură).

Regiunea Sud-Est

Pentru regiunea Sud-Est se proiectează o creștere reală a PIB de peste 5% pe întreg orizontul de prognoză, bazată în principal pe industrie și construcții. Dinamica relativ redusă a VAB din servicii reflectă nivelul de dezvoltare relativ redus în prezent, însă aceasta este într-o îmbunătățire stabilă, depășind 5% la finele orizontului de prognoză.

În aceste condiții, piața muncii va cunoaște o evoluție favorabilă, populația ocupată civilă înregistrând dinamici pozitive, însă efectul cel mai vizibil va fi la nivelul numărului mediu de salariați care încă din anul 2021 va reveni la nivelul pre-pandemie. Numărul mediu de salariați este prognozat la 555,7 mii persoane în 2021 față de 554,2 mii persoane cât s-a înregistrat în anul 2019. Rata șomajului la sfârșitul anului va ajunge la 3,9% în 2023 față de 4,2% în anul 2019. Câștigurile salariale (brute și nete) vor avea dinamici pozitive în linie cu evoluțiile

valorii adăugate brute sectoriale ceea ce asigură convergența nivelului de trai al locuitorilor regiunii Sud-Est cu media națională.

Principalele riscuri: prelungirea pandemiei de COVID-19 peste perioada anticipată inițial, încetinirea redresării cererii mondiale.

Perspectivă favorabilă: o producție agricolă pe sectorul vegetal semnificativ mai mare decât cea avută în vedere la nivel național în cazul în care condițiile climatice sunt mai favorabile; creșterea peste așteptări a capacităților de producție a vaccinului COVID-19 și grăbirea ritmului de vaccinare.

Regiunea Sud Muntenia

Pentru regiunea Sud Muntenia se prognozează o creștere a PIB-ului în următoarea perioadă de peste 5%, superioară celei înregistrate la nivel național. Evoluția pozitivă se bazează pe toate sectoarele de activitate, în special pe domeniile construcției și servicii. Având o dinamică ridicată în anul 2021 de 8,5%, în următorii ani sectorul industrial va avea tot un trend crescător dar mai mic decât cel înregistrat la nivel național.

După o scădere pronunțată în anul 2020 (cea mai mare din toate regiunile), populația ocupată civilă va înregistra creșteri anuale dar mai mici decât cele înregistrate la nivel național. Numărul mediu de salariați este prognozat în anul 2021 la 578,1 mii persoane, mai mic decât cel din anul 2019 când a fost de 593,2 mii persoane. Totuși la sfârșitul perioadei, anul 2024 va fi peste cel din anul 2019 și anume de 618,3 mii persoane. Șomerii și rata șomajului vor avea aceeași evoluție și anume creșteri substanțiale în anii 2020-2021 urmate de scăderi începând cu anul 2022. De remarcat este faptul că, ambii indicatori vor avea la sfârșitul orizontului de prognoză valori egale sau cu mici diferențe față de cele din anul 2019, șomerii 39,4 mii persoane în anul 2019, 39,5 mii persoane în anul 2024 iar rata șomajului va avea aceeași valoare în ambii ani și anume 3,4%. Câștigurile salariale (brute și medii) vor avea ca în toate regiunile dinamici pozitive însă, exceptând anul 2020 în ceilalți ani dinamica va fi mai mică decât cea înregistrată la nivel național. Acest fapt se datorează în mod special județelor Dâmbovița, Ialomița și Teleorman unde veniturile salariale sunt mult mai mici comparativ cu restul județelor.

Riscuri:

-având o pondere de circa 19,0% din producția agricolă a țării, aceasta în lipsa unui sistem performant de irigații depinde în totalitate de condițiile climatice;

-scăderea cererii pentru industria constructoare de mașini (componente pentru automobile).

Perspectivă favorabilă:

-relansarea activităților economice în special la nivelul U.E., România fiind strâns dependentă de schimburile comerciale intracomunitare, în special prin industria auto;

Regiunea Sud-Vest Oltenia

Pentru regiunea Sud-Vest Oltenia se proiectează o creștere reală a PIB de peste 5% pe întreg orizontul de prognoză, bazată în principal pe industrie și construcții.

VAB regională din industrie de 5,4% în 2021 și de 4,0% pentru anul 2024, se situează aproape de nivelul național pentru același orizont de timp, fiind determinată în principal de evoluțiile din industria auto și industria alimentară. VAB în construcții, cu o creștere de 6,5% pentru anul 2021 și 6,1% pentru anul 2024, are preconizată o creștere peste nivelul național (5,9%) în anul 2021, fiind evident că acest sector a reușit să fie mai puțin afectat în perioada pandemiei.

Dinamica relativ redusă a VAB din servicii reflectă nivelul de dezvoltare destul de scăzut în prezent, însă aceasta este într-o îmbunătățire temperată, depășind 5% la închiderea orizontului de prognoză. Pandemia de COVID-19 a fost o provocare și pentru industria alimentară, unul dintre cei mai mari și stabili angajatori și unul dintre cei mai importanți contributory la PIB-ul regiunii, adaptarea la noile condiții făcându-se din mers. Cu toate acestea, în domeniul serviciilor, după industria aviatică – cel mai grav afectată – sectorul Horeca a avut cel mai mult de suferit în perioada pandemiei.

În această situație, piața muncii va cunoaște o evoluție favorabilă, populația ocupată civilă înregistrând dinamici pozitive, dar moderate, de 1,2% creștere în anul 2021 și 0,3%, spre finalul orizontului - în 2024 - însă efectul cel mai vizibil va fi la nivelul numărului mediu de salariați care, încă din anul 2021 va reveni aproape de nivelul pre-pandemie. Numărul mediu de salariați, în Regiunea Sud-Vest Oltenia, este prognozat la 405,5 mii persoane în 2021 față de 405,9 mii persoane cât s-a înregistrat în anul 2019 și la 429,0 mii persoane în 2024. La nivel județean, în Dolj, numărul mediu de salariați va ajunge la 143,5 mii persoane în anul 2024, urmat de Vâlcea, cu 83,7 mii persoane, apoi Gorj cu 80,1 mii persoane, Olt cu 75,7 mii persoane și Mehedinți cu 46,0 mii persoane la finele anului 2024.

Rata șomajului la sfârșitul anului s-a estimat la 4,9% în 2024 față de 5,2% în anul 2019, ceea ce arată, de fapt, o reducere pe termen mediu a șomajului. În mod exclusiv, se remarcă județele Dolj și Mehedinți cu rate apropiate de 7% în anul 2019, dar care la orizontul anului 2024 se reduc la 6,5%. Rate mai reduse ale șomajului sunt preconizate să se înregistreze în județele Gorj cu 3,4% și județul Vâlcea cu 3,0% în anul 2024.

Câștigurile salariale (brute și nete) vor avea dinamici pozitive, în linie cu evoluțiile valorii adăugate brute sectoriale, ceea ce asigură convergența nivelului de trai al locuitorilor regiunii Sud-Vest Oltenia cu media națională. Salariul mediu net lunar, la nivel de regiune, în anul 2024 este previzionat la 3642 lei/salariat, la nivel regional, valoarea cea mai mare fiind județul Olt cu

3884 lei/salariat și în județul Dolj cu 3778 lei/salariat, ambele județe cu niveluri destul de apropiate, peste cel regional, urmate de județele Gorj, Mehedinți și Vâlcea.

La nivelul regiunii riscurile asociate prognozei sunt reduse (provocările la adresa sectorului energetic dinspre politicile europene de mediu și schimbări climatice), în timp ce se semnalează avantaje competitive în industria auto.

Regiunea Vest

Pentru regiunea Vest, se proiectează o creștere reală a PIB de peste 4% pe întreg orizontul de prognoză, creștere bazată pe industrie și construcții.

În privința produsului intern brut pe locuitor, regiunea Vest continuă să se situeze deasupra nivelului național (11162 euro/locuitor) cu o valoare de 11196 euro/locuitor estimată pentru anul 2020, dar cu 572 euro/locuitor mai puțin față de anul 2019.

În acest context, prognozăm o evoluție favorabilă pe piața muncii, populația ocupată civilă înregistrând dinamici pozitive. Se prognozează o ușoară creștere, dar constantă, a numărului mediu de salariați la nivel regional în următorii ani. Astfel, dacă anul 2019 a înregistrat un număr de 527,8 mii persoane, numărul mediu de salariați estimat pentru anul 2024 este de 539,8 mii persoane la nivel de regiune. La nivel de județe, în Timiș apreciem ca în anul 2024 numărul mediu de salariați să ajungă la 250,7 mii persoane, urmat de Arad cu 135,8 mii persoane. În această dinamică pozitivă, ne așteptăm ca efectele pandemiei asupra economiei regionale să își diminueze impactul în decursul următorilor ani, astfel ca în 2024 să putem chiar depăși nivelul pre-pandemie.

Rata șomajului la sfârșitul anului se estimează la 2,2% pentru anul 2021, urmând ca aceasta să scadă la 1,3 procente până în 2024, județul Timiș continuând să se mențină la cea mai scăzută rată a șomajului la nivel regional (0,8%), cunoscut fiind, din anii precedenți, pentru criza forței de muncă în piață.

Câștigurile salariale (brute și nete) vor avea dinamici pozitive în linie cu evoluțiile valorii adăugate brute sectoriale. Pentru anul 2021, salariul mediu net lunar la nivel de regiune, este estimat la 3169 lei/salariat, aprecierea cea mai mare fiind în județul Timiș cu 3647 lei/salariat, peste nivelul regiunii. Deși urmează un trend ascendent, precum întreaga regiune, prognozăm pentru anul 2021 în județul Hunedoara o valoare a salariului mediu net de 2632 lei/salariat, poziționându-l pe ultimul loc în regiune.

Deși cu o economie puternică, regiunea Vest se confruntă în prezent cu o rată crescută a infectării în rândul populației, ceea ce înseamnă o încetinire a redresării economiei regionale. În acest context, restricțiile impuse se vor resimți în economia regională, mai ales în domeniul HORECA și a agroturismului.

Regiunea Centru

Creșterea reală prognozată a PIB în Regiunea Centru este de circa 4,9% pe întreaga perioadă vizată. Această tendință este susținută în principal de sectorul industriei și de cel al serviciilor (ramuri care dețin cele mai importante ponderi în economia regiunii), urmate de construcții.

Pentru VAB din industrie se așteaptă în 2021 o creștere de la 5,8% (care să anuleze scăderea din anul precedent și să asigure un ușor avans), până la 5% în 2023 (când se așteaptă o absorbție mai importantă a fondurilor europene). Pentru anul 2024 se estimează în industrie o majorare de 4,5%. Ramurile industriale bine reprezentate și care stau la baza avansului regiunii sunt: fabricarea subansamblurilor, a pieselor și accesoriilor pentru autovehicule, fabricarea de echipamente electrice și electronice pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule, fabricarea de furnire și a panourilor de lemn, fabricarea îngrășămintelor și produselor azotoase, fabricarea de mobilă, fabricarea de pompe și compresoare, fabricarea de aeronave și nave spațiale, etc.

Pentru servicii, se estimează majorări cuprinse între 3,5% în 2021 și 4,9% în 2024 datorate creșterii aportului sectoarelor cu potențial mare de dezvoltare, cum sunt serviciile IT sau serviciile pentru întreprinderi. Pentru sectorul construcțiilor, se estimează creșteri de 6,2% în 2021 până la 8,3% în 2023 și 8,1% în 2024.

Principalele riscuri: prelungirea pandemiei de COVID-19 care poate afecta în mod special județele cu o pondere semnificativă a industriei dar și cu un potențial turistic mai ridicat.

Perspective favorabile: un an agricol foarte bun, determinat de condiții climatice favorabile, care să ducă la obținerea unor producții vegetale și zootehnice peste așteptări; accelerarea procesului de vaccinare anti COVID care să determine revigorarea mai rapidă a turismului.

Populația ocupată civilă medie a fost de 1011,7 mii persoane în 2019 iar predicția pentru 2021 este de 1002,4 mii persoane. Impactul pandemiei din 2020 a condus la o scădere a populației ocupate civile medii la 991,5 mii persoane. Numărul mediu de salariați a înregistrat aproximativ aceeași evoluție. În anul 2019, existau în medie 659,1 mii salariați iar predicția pentru 2021 este de 643,8 mii salariați. De asemenea, și aici se observă impactul pandemic din 2020, când numărul mediu de salariați a scăzut la 638,7 mii. La orizontul anului 2024 se așteaptă o populație ocupată de 1019,1 mii persoane, căreia îi corespund un număr de 690,6 mii salariați.

În perioada considerată, rata șomajului înregistrează o evoluție sinuoasă. Dacă în 2019 rata șomajului era de 2,6%, se preconizează ca în 2021 rata șomajului va fi de 3,4%, urmând ca în anul 2024 aceasta să se situeze la 2,0%. Câștigul salarial mediu (net și brut) a crescut în mod constant. Dacă facem referire la câștigul salarial mediu net acesta a fost de 2757 lei în anul 2019, 2919 lei în anul 2020 și de 3757 lei în anul 2024 (conform previziunii).

Un an agricol bun, favorizat de condiții climatice corespunzătoare, va putea determina o creștere a producției agricole vegetale. Regiunea Centru nu este o zonă afectată, în proporție ridicată de secetă.

Regiunea Nord-Vest

Pentru regiunea Nord - Vest se estimează o creștere reală a PIB de peste 4% pe întreg orizontul de prognoză, susținută în principal de industrie și construcții. Dinamica relativ redusă a VAB din servicii reflectă nivelul de dezvoltare relativ redus în prezent, însă aceasta este pe un trend crescător, ajungând la 4,5% la finele anului 2024.

Procesul de redresare continuă pe parcursul anului 2021, cu o revenire completă a economiei regionale în anul 2022, condiționată de păstrarea facilităților fiscale acordate în special sectoarelor cele mai afectate de măsurile restrictive datorate pandemiei Sars-Cov2, utilizarea eficientă a fondurilor europene și distribuirea responsabilă a resurselor locale. Pe parcursul anului 2020, o parte din companii au încercat să se reinventeze, însă criza sanitară a afectat serios domenii de activitate ca HORECA, turismul, comerțul tradițional, transporturile sau organizarea de evenimente.

Cu toate acestea, la nivel regional au fost sectoare care au avut o evoluție pozitivă, înregistrând performanțe cum este cazul sectorului imobiliar, al construcțiilor și IT&C. În perioada pandemiei, economia județului Cluj a fost susținută de performanțele obținute în sectorul construcțiilor, în sectorul imobiliar (cele mai multe tranzacții, cel mai mare preț/mp din țară), dar și în sectorul IT&C, unde Clujul ocupa al doilea loc din țară, după București ca furnizor de servicii în acest domeniu. În continuare, județele Cluj și Bihor vor fi motoarele principale ale regiunii cu o evoluție a PIB de 5,9%, respectiv 5% la orizontul anului 2024.

Numărul mediu de salariați este prognozat la 719,4 mii persoane în 2022 față de 704,8 mii persoane cât s-a înregistrat în anul 2019. Rata șomajului la sfârșitul anului 2024 va ajunge la 1,6% față de 2% în anul 2019. Câștigurile salariale (brute și nete) vor avea dinamici pozitive urmărind tendința evoluției valorii adăugate brute sectoriale, creșteri peste media națională înregistrându-se în județele Cluj și Sălaj.

La nivelul regiunii riscurile asociate prognozei sunt relativ reduse având în vedere avantajul geografic și investițiile consistente din ultimii ani în infrastructură precum și în sistemul de producție. În același timp se pot identifica avantaje competitive în domeniul serviciilor prestate pentru întreprinderi (outsourcing al companiilor din vestul Europei) precum și datorită flexibilității liniilor de producție.